

Univerzita Adama Mickiewicze v Poznani
Ústav slovanské filologie

a

Těšínské kulturní centrum „Národní dům“

Vás zvou k účasti na mezinárodní vědeckou konferenci

Mezní situace v českém jazyce a literatuře

kteřá se bude konat ve dnech **5. – 7. září 2022** v Těšíně (Cieszyn).

Ústav slovanské filologie Univerzity Adama Mickiewicze v Poznani a Těšínské kulturní centrum „Národní dům“ připravují 11. mezinárodní vědeckou konferenci, která proběhne ve dnech 5. – 7. září 2022 v Těšíně. Tématem konference jsou *Mezní situace v českém jazyce a literatuře*. Konference bude uspořádána v rámci cyklu „Český jazyk a literatura a...“, jenž je realizován od roku 2001.

Letošní konference se zaměřuje na hraniční situace, jak je chápe především Karl Jaspers, ale také Michael Foucault a Martin Heidegger. Stručně lze říci, že mezní situace jsou sledem negativních – z pohledu jednotlivce či skupiny – případů, událostí v lidském životě, kterým se nelze vyhnout, ale lze je překonat, protože pro lidskou existenci jsou charakteristické také neodstranitelné rozpory (např. rozpor hodnot). Jaspers za takové nepředvídané okolnosti považuje boj, smrt, nehodu a vinu. Jeho sadu můžeme rozšířit například i o pocit nebezpečí, krizovou situaci celé epochy atp. Hraniční situace nutí člověka hledat cestu k absolutnu. Proto způsob, jakým je člověk prožívá a překonává, ukazuje míru jeho síly či potenciálu, protože v hraničních situacích objevuje svou omezenost, kterou se snaží překonat nebo s kterou se snaží srovnat. To lze aplikovat i na jazyk a jeho „produkty“ (texty).

Podle Jasperse jsou hraniční situace určeny následujícími prvky (zde se rozšíříme na jazyk):

- 1) omezení lidské povahy (včetně jazykové a komunikativní),
- 2) nevyhnutelnost určitých negativních sestavení (včetně lingvistických),
- 3) vědomí omezení ve vztahu k těmto specifickým negativním sestavením, kterým se nelze vyhnout,
- 4) individuální nebo sociální zkušenost s konkrétními negativními sestaveními (v případě jazyka – komunikativními).

První dva – objektivní – stanovují hranice komunikace v širokém slova smyslu (systémová v jazyce nebo textová, kompoziční v literatuře). Třetí a čtvrtý bod – subjektivní – se týkají uživatelů jazyka a vymezují jejich kulturní a komunikační kompetence, tedy do jaké míry jsou schopni využít potenciál mateřského jazyka čelit hraniční situaci a překročit „hranice naší existence“. Příkladem objektivních faktorů může být vývoj gramatického a lexikálního systému a vývoj literárních žánrů (řeči). Příkladem subjektivních faktorů jsou sféra jazykové tvořivosti (či korektnosti), rozsah a forma verbální a/nebo neverbální

komunikace a vytváření nových způsobů a typů komunikace (např. žánry řeči, prezentace obsahu, motivy, metafory), překračující stávající verbální systém. Jsou to hlavní tematické okruhy. Proto bychom rádi diskutovali o tom, jak jazyk nebo literatura reflektují hraniční situace a jaké to má dopady na jednotlivé roviny jazyka či textů.

Zvolené téma ovšem nabízí ještě další možnosti inspirace/interpretace?. Doufáme, že Vás zaujme natolik, že se v září 2022 v Těšíně setkáme. Pokud projevíte zájem o naši konferenci, žádáme Vás o zaslání závazné přihlášky do **30. června 2022**. Program konference Vám pošleme prostřednictvím e-mailu po uzavěrci předběžných přihlášek (v červenci). Jednacími jazyky jsou čeština a polština.

Účastníci zaplatí pouze konferenční poplatek ve výši 600 PLN (nebo 130 EUR), který je třeba uhradit převodem (Adam Mickiewicz University, H. Wieniawskiego 1, 61-712 Poznan, DIČ 7770006350, účet: Santander Bank Polska S.A., Plac Wolności 15, 60-967 Poznan, IBAN: PL77 1090 1362 0000 0000 3601 7903, SWIFT: WBKPPLPP) nejpozději do 10. 8. 2022 s poznámkou: Vaše jméno + KN000725. Z konferenčního poplatku budou hrazeny jednak dva noclehy (z 5. na 6. září 2022 a z 6. na 7. září 2022), jednak stravování (dvě večere: 5. a 6. září 2022, dvě snídaně: 6. a 7. září 2022, dva obědy: 6. a 7. září 2022), ale také kulturní program (návštěva muzea w Żywcu), autobusová doprava z Ostravy do Těšína (a zpět) a publikace monografie. Podrobné informace o ubytování, stravování a kulturním programu Vám zašleme spolu s programem konference v červenci.

Plánujeme rovněž vydání monografie se stejným titulem jako název konference, a proto upozorňujeme na rozsah příspěvku: podoba příspěvku prezentovaná během konference – do 20 min. (max. 7 stránek), článek odevzdaný k tisku – do 20 normostran (plus anglické a české resumé v rozsahu do 15 řádků, anglická a česká klíčová slova a krátká informace o autorovi – max. 5 řádků), vyhotovený běžným textovým editorem (např. Word). Text musí být odevzdan nejpozději do **31. prosince 2022**.

Za pořadatele Vás srdečně zve

prof. dr hab. Mieczysław Balowski
vedoucí organizačního týmu